

Kun Szabó Istvánné

Az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követése

- **A Szolnok Városi Óvodák Helyi Nevelési program a gyermekek megfigyelésén mérésén alapuló rendszerének bemutatása -**

Törvényi háttér: 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről.

- *20/B.§ (1) Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét.*
- *(2) Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás, látás, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. A szülő kérésére az óvoda tájékoztatót készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre. A fejlesztési javaslat elkészítését a szülő az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti. A fejlesztési javaslatot az óvoda átadja a szülő részére.*

A törvényi háttér egyértelműen rögzíti az óvodák kötelezettségét, amelyről szakmai körökben megoszlottak a vélemények.

Intézményünk a helyi nevelési programunkban, a gyermekek megfigyelésén, mérésén alapuló rendszer kidolgozása során mind végig ezt szem előtt tartotta.

„Amit nem tudsz mérni, azon nem tudsz javítani.”

(Kelvin) (Csapó,2011.)

Szemléleti megalapozottság

A Szolnok Városi Óvodák Helyi nevelési programjának (a későbbiekben SZVO HOP jelölés) értékrendje összhangban van az Országos Óvodai Nevelés Alapprogramban leírt óvoda- és gyermekképeivel és eljárásaival.

A nevelési programunk tartalmi elemei és óvodásaink fejlődésének nyomon követése megerősíteni kívánja azt, hogy minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, hogy a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni. A fejlődés nyomon követésében a hangsúly a gyermek önmagához való viszonyításában van.

A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít. A gyermek fejlődik, személyisége változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Elméleti megközelítés

Ahhoz, hogy tudjuk, hogy mely területen kell a gyerekek fejlődnie, ahhoz, hogy egy értékelést hitelesen tudjunk megvalósítani, ahhoz, hogy minden kisgyermek fejlődéséhez megkapja a számára legoptimálisabb hatásokat, **MEG KELL ISMERNÜNK AZ ÓVODÁSAINKAT!**

A gyermek megismerése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és az óvodai évek alatt folyamatos. Egyénileg követjük nyomon óvodásaink fejlődését, hogy a számukra szükséges fejlesztési körülményeket biztosítani tudjuk.

Minél több ismeretet igyekszünk szerezni róluk, természetes közegükben, természetes tevékenységeikben való részvételük során.

Célunk ahatékony óvodai nevelés, melynek alapfeltétele a gyermek személyiségének, adott állapotának alapos ismerete, hogy fejlődésében saját képességei szerint és saját tempójában haladva, minél magasabb szintre jusson el.

Megfigyelési, mérési rendszerünk kialakításánál figyelembe vettük:

- Az intézményi rendszer kidolgozásnál alapvető szempont volt a tagóvodák helyi megfigyelési-mérési gyakorlatával való összevethetőség, illeszthetőség.
- Fontosnak tartottuk, hogy lefedje a rendszer a személyiségfejlődés legfontosabb komponenseit, hogy így azok adott állapotát meg tudjuk ismerni.
- Törekedtünk arra, hogy egyszerre ne mérjünk minden területet, hanem többször más-más területet.
- Fontosnak tartottuk, hogy a megfigyelés, mérés ne legyen kampányszerű.
- Többségében megfigyeléseket végzünk a gyermek természetes tevékenységei során, természetes élethelyzeteiben.
- A megfigyelési szempontok alapja a gyermek cselekvése, összeállításánál arra törekedtünk, hogy azokat elsősorban a gyermek játéktevékenységei során, természetes élethelyzeteiben tudjuk megfigyelni a nap bármely szakaszában.
- Fontosnak tartottuk, hogy a megfigyelési, mérési eredmények regisztráltak, felhasználhatóak legyenek. A megfigyeléseket, méréseket az intézményi szinten kialakított táblázatos formában, a csoportnaplóban és a DIFER füzetben dokumentáljuk. A gyermek adott állapotát rögzítjük, a kapott eredményekből dolgozunk, egyrészt ez adja a pedagógiai tervezőmunka és fejlesztés talaját, kiindulópontját. Másrészt a szülő tájékoztatásában (fogadóórák keretében) információhordozó, hatékonyan segíti a szülőkkel való valódi együttműködés, nyílt véleménycsere, kölcsönösség alakulását.

Gyakorlati megvalósítás

- A megfigyelés területei az életkor előrehaladtával változnak. Az adott nevelési évben egyszer év elején végezzük a megfigyelést, mérést szeptemberben és októberben, kivéve a beszoktatós kicsiknél, ahol ez az időpont kitolódik január 15.-re.
- Minden gyermek "MÁS"! Ezen a szemléleten alapulóan a megfigyelési szempontsor feladatai három nehézségi fokot mutatnak (lassabban - jól és nehezebben haladó), igazodva nevelési gyakorlatunk differenciált bánásmódjához hármás differenciális szintjéhez.
- Mérési rendszerünk DIFER - alapú, amely intézményi innováció eredményére alapulóan került kidolgozásra. A DIFER diagnosztizáló mérés területeit az óvodai évek alatt folyamatosan vezetjük be, kivéve a 4. életévüket betöltött halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében, ahol törvényi előírásnak megfelelően a teljes körű rövidített DIFER mérést végzik az óvónők.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó eredmények alapján az óvodapedagógusok egyéni fejlesztési tervet készítenek a gyermek egyéni gondozásához (tehetséggondozás, hátránykompenzáció, sajátos helyzet). A gyermek kedvelt tevékenységét, érdeklődését figyelembe véve az óvodapedagógus a gyermek fejlődését segítő 4-5 lépésből álló feladatsort állít össze, majd az egyéni tervek lefuttatása után kontrollmérést végez az adott gyermeknél az adott területre vonatkozóan, ezzel igazolja annak eredményességét vagy a további egyéni haladást segítő fejlesztés indokoltságát. Az egyéni fejlesztési folyamathoz kapcsolódóan gyakori az esetmegbeszélés és/vagy a szakmai konzultáció az óvodapedagógus és a szakpedagógus között.
- Az 5. életévüket betöltő óvodásaink MSSST (szűrőeljárás a tanulási zavar lehetőségének vizsgálatára) és logopédiai szűrővizsgálatát az EPSZ kollegák végzik. A szűrés eredményéről a gyermek óvodapedagógusait és szülőjét is tájékoztatják.

A gyermeki portfólió alkalmazása a szolnoki óvodákban

A portfólió a gyermek személyes fejlődésének nyomon követését segítő gyűjtemény, eszköz. Intézményünkben 2009 óta vezettük be a használatát. A gyűjtemény nagyon közkedvelt a szülők körében.

- Használatával nyomon követhető, sokoldalúan és az óvodai évek alatt folyamatosan dokumentálható a gyermek fejlődésének folyamata.
- A benne található dokumentumok segítségével az óvónő pontosabban, átfogóbban tudja követni a gyermek fejlődését.
- Minden érintett szereplő (óvónő, szülő, gyermek) részére nyilvános. (A nagyobb óvodásaink már maguk is kezdeményezik, hogy milyen „kincs” kerüljön bele emlékként.)
- Jól segíti a fogadóórák keretében a szülők tényszerű, objektív tájékoztatását.
- Az adott tagintézmény sajátos arculatának megfelelően alakítható, folyamatosan fejleszthető, bővíthető.

A megvalósítás tárgyi feltétele, hogy legyen a gyerek létszámnak megfelelő mennyiségű gyűjtőmappa, amit az adott nevelési év elején biztosítunk.

Megfigyelési, mérési rendszerünk alkalmazásával jól láthatjuk a gyermekeink miben, mennyire fejlettek é azt, hogy milyen élethelyzeteket kell számukra teremteni ahhoz, hogy tovább fejlődjenek.

Az óvodás gyermek folyamatosan érő személyiség, fontos fejlődése szempontjából, hogy olyan nevelőközösségben éljen, ami jól szolgálja ezt és megkapja a számára szükséges életlehetőséget.